

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Mamy zapaść w psychiatrii dzieci i młodzieży - sytuacja wymaga nie tylko działań długofalowych i na przyszłość, ale działań natychmiastowych, na tu i teraz - powiedział Rzecznik Praw Dziecka Marek Michalak, otwierając spotkanie lekarzy psychiatrów z mediami. Na każdym oddziale są dostawki, jest więcej potrzeb niż można zabezpieczyć. Liczba pacjentów oczekujących pomocy i wsparcia jest ogromna - dodał, zaznaczając, że nie chodzi tylko o kwestię braku lekarzy, personelu pielęgniarskiego i wyposażenia, ale także procedur, które są niedoszacowane.

O potrzebie podjęcia działań na rzecz poprawy dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży mówi się od lat. Brakuje lekarzy specjalistów, terapeutów, psychologów, pedagogów wspierających specjalistów, brakuje łóżek w opiece całodobowej, realnej wyceny świadczeń zdrowotnych z psychiatrii dzieci i młodzieży. Oddziały psychiatrii, które przyjmują dzieci są rozlokowane nierównomiernie - białe plamy w Polsce wschodniej. Osoby odpowiedzialne za organizację ochrony zdrowia planują i wciąż mają nadzieję, że nie jest najgorzej, że można obiecać poprawę za kilka lat.

Rzecznik Praw Dziecka od 2008 roku do kolejnych ministrów zdrowia występował w sprawie psychiatrii dzieci i młodzieży. Sygnalizując liczne problemy tej dziedziny medycyny i podkreślając, że psychiatria nie tylko powinna być priorytetowa, ale również odpowiednio obudowana zapleczem specjalistów z innych dziedzin, którzy będą w stanie pomóc dziecku i rodzinie, choćby w szkole czy miejscowej poradni pedagogiczno-psychologicznej - jeszcze nim leczenie szpitalne będzie konieczne. - Ludzie źle reagują na słowo „psycholog”, a co dopiero „psychiatra”, a przecież to jest lekarz jak każdy inny - mówił RPD, apelując do mediów o pomoc w „odczarowaniu” tematu psychiatrii, by leczenie u tego specjalisty nie było tematem tabu, czy powodem do wstydu.

- To dzieje się tu i teraz. Mamy w Polsce 400 tysięcy dzieci potrzebujących pomocy i tylko 400 psychiatrów dziecięcych, a to tylko wierzchołek góry lodowej, bo brakuje wsparcia rodzin - zwróciła uwagę prof. Barbara Remberk - Konsultant Krajowy w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży, która wyjaśniła jak ważną rolę odgrywa psychoterapia. - Temat jest ważny i rozpoznany przez decydentów. Powstał Zespół przy Ministerstwie Zdrowia. To są nadzieje na przyszłość, na tu i teraz - jako konsultant i jako lekarz prowadzący klinikę jestem przerażona tym, co się dzieje. Nie ma miejsc dla osób, które zgłaszają się z zagrożeniem życia. Pacjenci leżą na dostawkach, na łózkach polowych - opowiadała prof. Remberk.

Stale przybywa młodych ludzi potrzebujących pomocy psychiatrycznej. W każdej rodzinie może być dziecko bądź nastolatek pilnie potrzebujący pomocy specjalistycznej z zakresu psychiatrii bo ma kryzys, myśli lub próby samobójcze, depresję, dokonuje samouszkodzeń. Ten potrzebujący pilnej pomocy młody człowiek

może jej nie otrzymać bo nie będzie takiego miejsca, gdzie będzie ona dostępna. Dlatego nie można powiedzieć, że mnie ten problem nie dotyczy. Kto zgodzi się wziąć odpowiedzialność za kolejną tragedię młodego człowieka. Wiedza o tym musi dotrzeć do społeczeństwa. Świat współczesny komplikuje się. Złożone procesy cywilizacyjne: konsumpcjonizm, dostęp do ogromnej liczby trudnych do weryfikacji informacji, możliwość „wirtualnego” przeżywania kontaktów z innymi ludźmi, oferta środków zmieniających świadomość, zmiany w świecie wartości, tempo tych zmian – to przykłady współczesnych zjawisk społecznych wobec których musi odnaleźć się młody człowiek. Nie zawsze jest to proste. W przypadku kumulacji niekorzystnych czynników (rywalizacja, samotność, brak uznanych wzorców, częste zmiany) lub ich nasilenia może zwiększyć się liczba dzieci i młodzieży wymagającej zapewnienia im specjalistycznej opieki, w tym pomocy psychiatrycznej. Psychiatrzy służą wiedzą fachową, nie mogą jednak być osamotnieni i odpowiedzialni jako jedyni. Nie poradzą sobie sami. Mogą i potrafią leczyć, nie mogą jednak tej opieki organizować.

Dr Lidia Popek – Konsultant Wojewódzki w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży, zwróciła uwagę, że wielu przypadkom, które trafiają na oddziały szpitalne można byłoby zapobiec, gdyby na wcześniejszym etapie funkcjonowała profilaktyka. – *To już jest wręcz epidemia. Nie ma żadnych oddziaływań profilaktycznych dla dzieci i ich rodzin* – mówiła.

Zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży to bowiem nie tylko szpital i poradnie zdrowia psychicznego. Co więcej, to nie tylko leczenie psychiatryczne. W opiekę i wsparcie dzieci i młodzieży zaangażowanych jest szereg osób: system edukacji, związani z nim nauczyciele i psychologowie, a także sieć poradni psychologiczno-pedagogicznych; system wsparcia rodziny, ośrodki pomocy społecznej, pracownicy socjalni; sądy rodzinne i służba kuratorska. Problem w tym, że choć zadania poszczególnych instytucji w ramach pracy wielu resortów w teorii są określone, to w rzeczywistości brak jest właściwej koordynacji i współdziałania umożliwiającego udzielenie adekwatnej pomocy potrzebującym dzieciom.

Troska o zdrowie psychiczne dziecka zaczyna się jeszcze przed przyjściem jego na świat - zauważyła Dr Lidia Popek – Konsultant Wojewódzki w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży. ***Wsparcie przyszłych rodziców, adekwatna opieka nad kobietami w ciąży - to pierwsze elementy promocji zdrowia psychicznego. Kolejne elementy to odpowiednie przygotowanie lekarzy pediatrów, pracowników żłobków i przedszkoli. Bardzo ważne jest wczesne wykrywanie rozwijających się zaburzeń lub odczytanie objawów mogących je zwiastować. Dotyczy to na przykład zaburzeń z kręgu autyzmu. Równie ważna jest jednakże umiejętność dostrzeżenia czynników ryzyka zaburzeń psychicznych i podjęcie działań zanim zaburzenia zdążą się rozwinąć.***

Z kolei prof. Agnieszka Gmitrowicz – Kierownik Katedry Psychiatrii ŁUM, zapoznała zebranych z procesem jak dzieci i młodzież radzą sobie ze stresem oraz z kryzysem dorastania. – *Przykład z ostatnich tygodni: dziecko, które wokół informuje, że chce odebrać sobie życie, w szkole nie ma wsparcia. Wszyscy wiedzą, a nie reagują. Prewencja jest podstawą* – apelowała prof. Gmitrowicz.

Marek Michalak przypomniał również o konieczności opracowania i wdrożenia

Narodowej Strategii na Rzecz Walki z Przemocą wobec Dzieci [1], która pozwoliłaby skoordynować działania różnych służb i finalnie całą pracę związaną ze wsparciem i pomocą potrzebującym dzieciom wykonywać efektywniej.

W obecnej sytuacji wiele dzieci nie ma realnej możliwości skorzystania z leczenia psychiatrycznego. Brak miejsc w szpitalach jest tylko wierzchołkiem góry lodowej. Część osób być może nie potrzebowałaby szpitala, gdyby była dostępna psychiatryczna pomoc środowiskowa na wcześniejszym etapie choroby. System opieki ambulatoryjnej nie jest w stanie zapewnić opieki wszystkim potrzebującym.

Brakuje również kadr: **w Polsce jest 400 psychiatrów dziecięcych, podczas gdy potrzebujących dzieci - około 400 000**. Sytuacja może być jeszcze gorsza, bo brakuje chętnych lekarzy do podejmowania specjalizacji z zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży, pomimo uznania specjalizacji z psychiatrii dzieci i młodzieży za priorytetową i co za tym idzie lepiej wynagradzaną. Być może właśnie bardzo trudne warunki pracy są jedną z przyczyn tego stanu. Kadra psychiatrów musi być wspierana przez pielęgniarki, psychologów, pedagogów, terapeutów. Dopiero praca zespołowa pozwoli na osiągnięcie pozytywnych rezultatów gdyż umożliwi pracę z pacjentem w sposób holistyczny, dostrzegający różne aspekty jego potrzeb.

*- Mamy epidemię zachowań zagrażających. Znacznie więcej samookaleczeń i zachowań samobójczych. U siebie **na oddziale na 20 łózkach mam 32 pacjentów**. Potrzeba wypracowania działań w edukacji i systemie pomocy społecznej* - mówił prof. Tomasz Wolańczyk, przyznając, że są miejscowości, w których poradnie pedagogiczno-psychologiczne i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie próbują działać kompleksowo, ale są też takie, których praca ogranicza się do diagnostyki.

Opieka psychiatryczna dla dzieci i młodzieży w opinii Rzecznika Praw Dziecka jest problematyką złożoną, bardzo ważną dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa. Rzecznik od lat występuje w sprawie psychiatrii dzieci i młodzieży do władz odpowiedzialnych za ochronę zdrowia. Jest nie do przyjęcia, żeby spośród dzieci potrzebujących pomocy psychiatrycznej tylko 20% miało ją zagwarantowaną. Każda analiza dobrostanu społeczeństwa, w tym ekonomiczna wskazuje, że inwestowanie w psychiatrię dzieci i młodzieży jest jedną z najlepszych inwestycji.

Zdrowie psychiczne jest podstawowym dobrem człowieka, a zdrowie psychiczne dzieci ma wpływ na całe ich dalsze życie; dlatego dbanie o zdrowie psychiczne najmłodszych jest bardzo ważną sprawą dla całego społeczeństwa.

Do ważnych problemów psychiatrii dziecięcej należy odptyw kadry specjalistycznej, co może powodować, że będą zamykane kolejne oddziały w sytuacji, gdy i tak brakuje miejsc w szpitalach. Podejmowane obecnie działania mogą poprawić sytuację ale dopiero w perspektywie kilku lat. To jest niewystarczające, ponieważ stoimy w obliczu bardzo poważnego kryzysu związanego z zapewnieniem pomocy dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi.

Dr Popek zwróciła uwagę, że brakuje chętnych lekarzy do podjęcia specjalizacji z

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Opublikowane na Rzecznik Praw Dziecka (<https://brpd.gov.pl>)

---

zakresu psychiatrii dzieci i młodzieży. – *Mazowsze ma 24 miejsca rezydentur, jesienią nie zgłosił się ani jeden lekarz na rezydenturę.*

Niezmiernie ważną sprawą jest uświadomienie wszystkim, że zagadnienia psychiatrii dzieci i młodzieży powinny zagościć w pracy nauczycieli, we wspomaganiu rodziny, w edukacji rodziców na temat wychowania dzieci. Należy ją „odczarować” z lęku, z zakresu tabu, a uczynić partnerem do nauki skutecznego porozumiewania się, profilaktyki, stosowanie której umożliwi zachowanie zdrowia psychicznego. To może być fascynująca przygoda dla wszystkich. Sensowna, potrzebna, niezbędna.

- *Wyprowadzając człowieka na prostą, zmieniamy tor jego życia – nie ma dla lekarza chyba większej satysfakcji – przekonywała prof. Remberk.*

- [View the full image](#) [2]

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Opublikowane na Rzecznik Praw Dziecka (<https://brpd.gov.pl>)

- [View the full image](#) [3]

- [View the full image](#) [4]

- [View the full image](#) [5]

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Opublikowane na Rzecznik Praw Dziecka (<https://brpd.gov.pl>)

- [View the full image](#) [6]

- [View the full image](#) [7]

- [View the full image](#) [8]

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Opublikowane na Rzecznik Praw Dziecka (<https://brpd.gov.pl>)

- [View the full image](#) [9]

- [View the full image](#) [10]

- [View the full image](#) [11]

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Opublikowane na Rzecznik Praw Dziecka (<https://brpd.gov.pl>)

- [View the full image](#) [12]

- [View the full image](#) [13]

- [View the full image](#) [14]

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Opublikowane na Rzecznik Praw Dziecka (<https://brpd.gov.pl>)

- [View the full image](#) [15]

- [View the full image](#) [16]

- [View the full image](#) [17]

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Opublikowane na Rzecznik Praw Dziecka (<https://brpd.gov.pl>)

- [18]

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Opublikowane na Rzecznik Praw Dziecka (<https://brpd.gov.pl>)

Katastrofalna sytuacja psychiatrii dzieci i młodzieży

Opublikowane na Rzecznik Praw Dziecka (<https://brpd.gov.pl>)

Udostępnij: [Facebook](#) [19] [Google Plus](#) [20] [Twitter](#) [21]

Adres URL źródła: <https://brpd.gov.pl/aktualnosci/katastrofalna-sytuacja-psychiatrii-dzieci-i-mlodziezy>

Odnośniki:

- [1] <https://brpd.gov.pl/aktualnosci-wystapienia-generalne/walka-z-przemoca-wobec-dzieci-powinna-byc-priorytetem-panstwa-apel>
- [2] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8294_1.jpg
- [3] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8296_0.jpg
- [4] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8297.jpg
- [5] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8298.jpg
- [6] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8300.jpg
- [7] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8301.jpg
- [8] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8304.jpg
- [9] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8306.jpg
- [10] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8307_0.jpg
- [11] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8308.jpg
- [12] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8311.jpg
- [13] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8313.jpg
- [14] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8314_1.jpg
- [15] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8315.jpg
- [16] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8318.jpg
- [17] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8322_0.jpg
- [18] https://brpd.gov.pl/sites/default/files/img_8323.jpg
- [19] <http://facebook.com/sharer.php?u=https%3A%2F%2Fbrpd.gov.pl%2Faktualnosci%2Fkatastrofalna-sytuacja-psychiatrii-dzieci-i-mlodziezy&t=Katastrofalna%20sytuacja%20psychiatrii%20dzieci%20i%20m%20C5%82odzie%20C5%BCy>
- [20] <https://plus.google.com/share?url=https%3A%2F%2Fbrpd.gov.pl%2Faktualnosci%2Fkatastrofalna-sytuacja-psychiatrii-dzieci-i-mlodziezy>
- [21] <http://twitter.com/intent/tweet?url=https%3A%2F%2Fbrpd.gov.pl%2Faktualnosci%2Fkatastrofalna-sytuacja-psychiatrii-dzieci-i-mlodziezy&text=Katastrofalna%20sytuacja%20psychiatrii%20dzieci%20i%20m%20C5%82odzie%20C5%BCy>